

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
Завідувач кафедри генетики, селекції і
насінництва сільськогосподарських культур
доцент _____ Лозінський М.В.

«30» жовтня 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ПІДЩЕПИ НА ОСНОВНІ ПАРАМЕТРИ РОСТУ ДЕРЕВ ЧЕРЕШНІ В УМОВАХ ТОВ «УМАНСЬКА ФРУКТОВА КОМПАНІЯ»

Рівень вищої освіти : другий (освітній рівень)

Кваліфікація: «Магістр з агрономії»

Виконав : Акулов Олександр Андрійович

прізвище, ім'я, по батькові, підпис

Керівник : доцент Шубенко Л.А.

вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Рецензент : доцент Федорук Ю.В.

вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, Акулов О.А., засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з
дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет
Спеціальність 201 «Агрономія»

Затверджую

Гарант ОП «Агрономія»

професор Грабовський М.Б.
30 жовтня 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

_ Акулову Олександрю Андрійовичу _

Тема: «Вивчення впливу підщепи на основні параметри росту дерев черешні в умовах ТОВ «Уманська фруктова компанія».

Затверджено наказом ректора № 48/С від 07.02.2024 р.

Термін здачі кваліфікаційної роботи: до 11.11.2024р.

У завдання досліджень входило: вивчення особливостей росту надземної частини дерев – сила росту дерев, особливості латерального росту дерев, форма і габітус крони, пагоноутворювальна здатність, загальна листкова поверхня.

Об'єкт дослідження – сорти черешні.

Предмет дослідження – Особливості росту і формування надземної частини дерев черешні на підщепі черешня лісова.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	до 06.09.2024 р.	виконано
Методична частина	до 17.09.2024 р.	виконано
Дослідницька частина	до 10.10.2024р.	виконано
Оформлення роботи	до 30.10.2024 р.	виконано
Перевірка на плагіат	до 29.10.2024 р.	виконано
Подання на рецензування	до 31.10.2024 р.	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	29.10.2024 р.	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи _____доцент Шубенко Л.А.

підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач _____Акулов О.А.

Дата отримання завдання «03» вересня 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Акулов О. Вивчення впливу підщепи на основні параметри росту дерев черешні в умовах ТОВ «Уманська фруктова компанія»

Більшість фруктових дерев, у тому числі вишневі, потребують обрізки, щоб сформувати дерево та відкрити крону для світла та циркуляції повітря. За результатами спостережень, за силою росту дерев досліджувані сорти черешні щеплені на підщепі черешня лісова віднесені до сильнорослих: Валерій Чкалов, Присадибна, Студентка; до середньорослих: Електра, Бігарро, Василіса, Нектарна; до слаборослих: Темп, Слов'яночка, Кордія, Регіна.

Сорти черешні віднесені до груп з округлою кроною – Кордія, Студентка; високо-округлою – Електра, Валерій Чкалов, Присадибна; широко-пірамідальною – Василіса, Нектарна, Темп; пірамідальною – Валерія, Бігарро; пониклою кроною – Слов'яночка, Регіна.

За здатністю до пагоноутворення сорти черешні доцільно поділити на групи: із високим ступенем – Валерій Чкалов, Присадибна, Бігарро, Темп і Нектарна; середнім – Валерія, Електра, Слов'яночка, Студентка та низьким ступенем пагоноутворення – сорти Василіса, Регіна, Кордія.

Кваліфікаційна робота викладена на 49 сторінках комп'ютерного тексту, містить 3 розділи, вступ, висновки, пропозиції виробництву. Зміст роботи доповнюють 14 таблиць. Список використаної літератури складається із 57 першоджерел, в тому числі іноземних авторів.

Ключові слова: черешня, сила росту, діаметр штамбу, пагоноутворювальна здатність

ANNOTATION

Akulov O. Study of the influence of rootstock on the main growth parameters of cherry trees in the conditions of LLC "Uman Fruit Company"

Most fruit trees, including cherry trees, require pruning to shape the tree and open up the crown for light and air circulation. According to the results of observations, according to the strength of tree growth, the researched cherry varieties grafted on forest cherry rootstock are classified as vigorous: Valeriy Chkalov, Prysadibna, Studentka; to medium-sized: Electra, Bigarro, Vasilisa, Nectarna; to the undersized: Temp, Sloviaochka, Cordia, Regina.

Cherry varieties belong to groups with a rounded crown - Cordia, Studentka; high-rounded - Electra, Valery Chkalov, Prysadibna; broad-pyramidal - Vasilisa, Nectarna, Temp; pyramidal - Valeria, Bigarro; drooping crown - Sloviaochka, Regina.

According to the ability to shoot, cherry varieties should be divided into groups: with a high degree - Valery Chkalov, Prysadibna, Bigarro, Temp and Nectarna; medium - Valeriya, Electra, Sloviaochka, Studentka, and with a low degree of shoot formation - varieties Vasilisa, Regina, Kordia.

The qualification work is laid out on 49 pages of computer text, contains 3 sections, introduction, conclusions, proposals for production. The content of the work is supplemented by 14 tables. The list of used literature consists of 57 primary sources, including foreign authors.

Key words: cherry, growth strength, stem diameter, shoot-forming ability.

ЗМІСТ

Вступ.....	7
Розділ 1. Світовий досвід вирощування черешні (огляд літератури)	
1.1. Стан виробництва черешні в Україні та за її межами.....	8
1.2. Фітометричні показники дерев черешні.....	12
Розділ 2. Умови, об'єкти і методика проведення досліджень	
2.1. Кліматичні й ґрунтові умови	15
2.2. Місце проведення, об'єкти досліджень	18
2.3. Методика проведення досліджень	20
Розділ 3. Вегетативний ріст і розвиток дерев черешні (результати досліджень)	
3.1. Сила росту, форма і габітус крони дерев черешні.....	21
3.2. Діаметр та приріст штамбу черешні.....	27
3.3. Довжина однорічних пагонів і пагоноутворювальна здатність	30
3.4. Площа листкової пластинки і загальна листова поверхня.....	35
Висновки.....	41
Пропозиції.....	42
Список використаних джерел.....	43

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Grzyb Z.S. Aktualny stan i perspektywy rozwoju sadow wisniowych i czeresniowych przed wejsciem Polski do Unii Europejskiej / Ogolnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wisni i czeresni”. Skierniewice, 7 czerwca 2022 r.
2. Kubiak K. Marketing owocow wisni i czeresni / Ogolnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wisni i czeresni”. Skierniewice, 7 czerwca 2000 r.
3. Plocharski W. Przetworstwo owocow wisni i czeresni oraz perspektywy jego rozwoju w Polsce / Ogolnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wisni i czeresni”. Skierniewice, 7 czerwca 2000 r.
4. Rozpara E. Nowoczesna uprawa czeresni. – Warszawa: Hortpress. 1999.
5. Rozpara E. Odmiany wisni i czeresni polecane do intensywnych sadow / Ogolnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wisni i czeresni”. Skierniewice, 7 czerwca 2000 r.
6. Shubenko L., Shoh S., Pavlichenko A. Content of dry soluble substances in cherries // Problems and tasks of modern science and practice. Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference. Bordeaux, France 2021. Pp. 18-19.
7. Shubenko L., Shokh S., Pavlichenko A. Lateral growth of cherry trees depends on strength of growth and yield. Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference. Graz, Austria. 2024. Pp. 17–18.
8. Shubenko L.A. Resistance of cherries to negative temperatures in the field conditions of the Right Bank Forest-Steppe of Ukraine / I Міжнародна науково-практична конференція «Anoverview of modern scientific research in various fields of science», 17-19 жовтня 2022 р., Амстердам, Нідерланди, С. 10-11.
9. Shubenko, L. A., Shokh, S. S., Pavlichenko, A. A., Karpuk, L. M., Prymak, I. D., Filipova, L. M., Titarenko O.S., Strutynska, Y. V. (2022). Features of the

- Assimilation Surface of Sweet Cherry Trees of Different Ripening Terms. Ecological Engineering & Environmental Technology, 23(4)., 101-106. doi.org/10.12912/27197050/150253.
10. Shubenko, L., Kubrak, S., Filipova, L., Vdovychenko, Z., Manzii, O., Zabolotna, A., and Leus, V. (2023). Determination of frost resistance of sweet cherry varieties using laboratory freezing. Ecological Engineering & Environmental Technology, 24(3), pp.233-240. <https://doi.org/10.12912/27197050/160520>
 11. Shubenko, L., Shokh, S., Karpuk, L., Pavlichenko, A., & Philipova, L. (2021). Features of growth processes of sweet cherry trees of various ripening terms in the conditions of the Right-Bank Forest-Steppe of Ukraine. Scientific Horizons, 24(7), 61-67. DOI: 10.48077/scihor.24(7).2021.61-67
 12. Sitarek M. Ochrona czereśni przed pekaniem / Ogólnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wiśni i czereśni”. Skierniewice, 7 czerwca 2000 r.
 13. Sitarek M., Grzyb Z.S. Wstępne wyniki wpływu opryskiwania drzew preparatami Seniphos i Stopit na ograniczenie stopnia spekania owoców czereśni / Zesz. Nauk. AR w Krakowie. 1999. V.351. P. 297–300.
 14. Wawrzynczak P. Zmechanizowanie zbioru owoców wiśni w Europi / Ogólnopolska Konferencja “Intensyfikacja produkcji wiśni i czereśni”. Skierniewice, 7 czerwca 2000 r.
 15. Агафонов М.Ф. Стан плодівництва та проблеми інтенсифікації галузі // Новини садівництва. 2001. № 2. С. 8–9.
 16. Бородай О.Ю. Імунологічна оцінка сортів сливи в умовах Поділля // Садівництво. 2000. Вип. 50. С. 282–286.
 17. Власюк С.Г., Мельник О.В. Проблеми вирощування сливи, вишні і черешні (за матеріалами міжнародних симпозіумів) // Новини садівництва. 1994. № 4. С.13.
 18. Дрозд А.І., Батіков С.Г. Хімічний склад плодів дикорослих видів вишні // Сад. 1995. № 7. С.6.
 19. Жерьобкіна Р.Є. Колекційне сортовивчення вишні на Краснокутській

- дослідній станції Інституту садівництва УААН / Садівництво, Вип. 46. 1998. С. 112.
20. Кіщак О.А. Глянемо в корінь: особливості росту і розвитку кореневої системи черешні залежно від підщеп // Сад. 1994. №7. С.23.
 21. Кіщак О.А., Кіщак Ю.П. Шляхи підвищення продуктивності насаджень черешні в умовах північного Лісостепу України // Садівництво. 2000. Вип. 50. С. 5–7.
 22. Кондратенко П.В., Бублик М.О. Методика проведення польових досліджень з плодовими культурами. К.: Аграрна наука. 1996. 95с.
 23. Косих С.О. Сорти черешні на різних підщепах у степовому Криму // Сад. 1995. №9. С.10.
 24. Леус В.В., Муленок Я.О., Шубенко Л.А. Вплив форми крони на вступ у плодоношення інтенсивних насаджень черешні. VII Міжнародна науково-практична конференція «Наука про постіндустріальне суспільство: глобалізаційні та трансформаційні процеси», Відень, Австрія, 05.07.2024. ГРААЛЬ НАУКИ: міжнар. наук. журнал. Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа»; НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці», 2024. № 41. С. 224-227
 25. Макош Е. Інтенсифікація культури черешні у Західній Європі // Новини садівництва. 1999. № 3 . С.16.
 26. Макош Е. Сорти і підщепи для перспективних конструкцій інтенсивних садів // Новини садівництва. 1999. № 1. С. 18–23.
 27. Методика досліджень агроecosистем / Карпук Л.М., Шох С.С., Філіпова Л.М., Павліченко А.А., Кубрак С.М., Шубенко Л.А., Глеваський В.І., Тітаренко О.С.; за ред. Л.М. Карпук. Біла Церква, 2024. 256 с.
 28. Мойсейченко Н.В. Сорти черешні в умовах північного Лісостепу // Сад. 1996. № 3. С.18.
 29. Охріменко Л.В. Тип саду, світловий режим та продуктивність черешні // Сад. 1994. № 5. С. 18–19.
 30. Поліщук В.В., Шубенко Л.А., Карпук Л.М., Шох С.С. Павліченко А.А.,

- Федорук Ю.В. Морфологічні особливості плодових культур: навч. Посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 108 с.
31. Порадник із плodівництва, овочівництва та тваринництва для сільських господарів українців: навчальний посібник / І.Д. Примає, Н.М. Присяжнюк, Л.А. Шубенко, С.М. Кубрак, Н.М. Федорук, А.В. Горчанок, В.В. Леус, Я.О. Муленок, І.І. Поротікова. Вінниця: «ТВОРИ», 2024. 416 с.
 32. Сєнін В.І., Сєнін В.В. А без черешні і сад – не сад... // Сад, виноград і вино України. 1998. № 4–5. С. 24–26.
 33. Собоє В.А. Шляхи інтенсифікації виробництва плодів кісточкових культур // Садівництво. Вип.50.2000. С. 105.
 34. Тараненко Л.І. Перспективна технологія вирощування гібридних сіянців кісточкових культур / Садівництво. Вип.42, К.: Урожай. 1993. С. 90.
 35. Третьак К.Д., Завгородня В.Г., Туровцев М.І. Вишня і черешня. К.: Урожай. 1990. С.3 – 4.
 36. Туровцев М.І., Туровцева В.О. Мелітопольська черешня // Сад. 1995. № 7. С.18.
 37. Туровцев М.І., Туровцева В.О. Черешня для селекції // Сад. 1994. №6. С. 9.
 38. Туровцев М.І., Туровцева В.О., Туровцева Н.М. Сучасний стан сортименту черешні та шляхи його поліпшення // Садівництво. Вип. 50. 2000. С. 135–140.
 39. Харенко Є.М. Господарсько-біологічна характеристика нових сортів та перспективних форм черешні в умовах Центральної частини Лісостепу України // Збірник наукових праць. Черкаси. 1995. С. 98–100.
 40. Шубенко Л. А. Розтріскування плодів черешні. Стратегія інтеграції аграрної освіти, науки, виробництва: глобальні виклики продовольчої безпеки та змін клімату. Міжнародна науково-практична конференція Міжнародного форуму, 27-28 травня 2021 р., м. Миколаїв; Миколаївський національний аграрний університет. МНАУ, 2021. С.

41. Шубенко Л.А. Вплив урожайності черешні на латеральний ріст дерева / XII Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур». с. Центральне. 19.04.2024. С.190-191.
42. Шубенко Л.А. Оцінка сортів черешні різних строків досягання за основними господарськими ознаками / Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (с. Центральне, 20 квітня 2018р.). 2018. С.92.
43. Шубенко Л.А. Перспективні сорти черешні // Новини садівництва. 2002. № 4. С. 22.
44. Шубенко Л.А. Пошкоджуваність сортів черешні шкідниками. / Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур. IX Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів. с. Центральне, 23 квітня 2021. МП. С. 121
45. Шубенко Л.А. Сила росту і габітус крони дерев черешні / VIII Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технологія вирощування сільськогосподарських культур». с. Центральне. 24.04.2020. С.116.
46. Шубенко Л.А. Ступінь ураження сортів черешні кокомікозом / VII Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених і спеціалістів "Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур". 19.04.2019 р. с. Центральне. С. 128.
47. Шубенко Л.А., Леус В.В., Заболотний О.І., Котинін Ю. Фенологічні аспекти розвитку сортів черешні в умовах Правобережного Лісостепу України. «Агробіологія», 2023. № 2. С. 205-213. doi: 10.33245/2310-9270-2023-183-2-205-213
48. Шубенко Л.А., Мельник О.В. Зимостійкість сортів черешні // Зб. наук. праць Інституту землеробства південного регіону УААН . Херсон, 2002. Вип.3. С.178–181.

49. Шубенко Л.А., Мельник О.В. Стійкість сортів черешні до розтріскування // Зб. наук. праць Подільської державної аграрно-технічної академії. Кам'янець-Подільський, 2002. Вип.10. С. 59–61.
50. Шубенко Л.А., Мельник О.В., Павленко О.В. Господарсько-біологічна оцінка сортів черешні // Зб. наук. праць Уманської державної аграрної академії. Умань, 2001. Вип.53. С. 350–355.
51. Шубенко Л.А., Сабадин В.Я. Морозостійкість сортів черешні різних строків досягання за лабораторного проморожування / Інноваційні технології в рослинництві: проблеми та їх вирішення – матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. м. Житомир, 7-8 червня 2018 р. С.213.
52. Шубенко Л.А., Сабадин В.Я., Голодрига О.В. Ураженість сортів черешні хворобами / Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Перспективні напрями та інноваційні досягнення аграрної науки». 24.05.2019 р. м. Херсон. С. 68-69.
53. Шубенко Л.А., Сабадин В.Я., Кубрак С.М. Визначення стійкості плодів черешні до розтріскування // Збірник наукових праць Національного наукового центру «Інститут землеробства НААН». Вінниця: ТОВ «Твори», 2018. Вип. 3. С. 82-89.
54. Шубенко Л.А., Шох С.С., Карпук Л.М., Дідковський М.В., Козачук С.М. Складові фотосинтетичної діяльності дерев сортів черешні в умовах Правобережного Лісостепу України. «Агробіологія», 2022. № 1. С. 137–144. doi: 10.33245/2310-9270-2022-171-1-137-144
55. Шубенко Л.А., Шох С.С., Павліченко А.А. Лабораторні дослідження морозостійкості черешні. Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference. Berlin, Germany. Pp. 19-21. URL: <https://eu-conf.com/ua/events/problematic-questions-of-science-and-problemsof-development/>
56. Шубенко Л.А., Шох С.С., Скиба Б.В. Оводненість листя сортів черешні залежно від строку досягання плодів / XI Міжнародна науково-

практична конференція молодих вчених і спеціалістів «Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур». с. Центральне. 21.04.2023. С. 143

57. Шубенко Л.А., Шох С.С., Федорук Ю.В., Михайлюк Д.В., Вуйко А.М. Вміст основних хімічних елементів у плодах черешні різних строків досягання. Агробіологія: збірник наукових праць. № 1 (162) 2021. Біла Церква: БНАУ, 2021. С. 168-174. doi: 10.33245/2310-9270-2021-163-1-173-179